

Vormsi valla 2024. aasta eelarve lühiülevaade

Vormsi valla 2024. aasta eelarve on koostatud juhindudes kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest, kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusest ning Vormsi valla arengukavast ja eelarvestrateegiast. Koostamisel on kasutatud 2024. aasta riigieelarve eelnõu materjale, Rahandusministeeriumi majandusprognoose, Statistikaameti ning Maksu- ja Tolliameti andmeid.

2024. aasta eelarve eelnõu koostamist alustati 2023. aasta septembris. Vormsi Vallavolikogu täpsustas 15.09.2023 määrusega nr 15 [Vormsi valla arengukava tegevuskava 2023–2027](#) ning kinnitas 13.10.23 määrusega nr 18 [Vormsi valla eelarvestrateegia aastateks 2024–2027](#). Eelarvestrateegia tugines põhimõttel, et plaanid on konservatiivsed ja jätkusuutlikud. Eelarveprojekt esitati volikogule 01.12.2023 ning käesoleva aasta jaanuaris läbis see volikogus I lugemise. II lugemiseks lisati eelarvesse sihtfinantseeritavad tulud ja kulud, eelmisest perioodist ületulevad investeeringud ning mõningad muudatusettepanekud, mis osutusid prioriteetseteks. [Vormsi valla 2024. aasta eelarve](#) võeti vastu vallavolikogu istungil 15.03.2024.

Vormsi valla eelarve kulude ülesehitus on tegevusala põhine. Eelarve täitmist korraldab vallavalitsus. Vallavalitsus määrab tegevusalapõhiste eelarvete vastutajad, kes koos hallatavate asutuste juhtidega osalevad eelarve täitmisel ja elluviimisel. Pärast eelarveaasta lõppu koostab vallavalitsus majandusaasta aruande sh eelarve täitmise aruande, mida auditeerib sõltumatu audiitor ning seejärel kinnitab vallavolikogu. Eelarve on koostatud tekkepõhiselt, mis tähendab, et tehingud kajastatakse vastavalt nende toimumisele, sõltumata sellest, millal nende eest raha laekub või välja makstakse. Eelarveaasta algab 1. jaanuaril ja lõpeb 31. detsembril.

2024. aasta eelarve üheks **prioriteediks** sai personalikoosseisude ülevaatamine ja töötasude tõstmine kõikides valdkondades, et tagada valla **konkurentsivõime tööandjana**. Suureks väljakutseks oli vahendite leidmine **huvihariduse toetuse** jätkuvaks kasvuks ning **sotsiaalteenuste rahastamiseks**.

PÕHITEGEVUSE TULUD

2024. aasta eelarves on planeeritud põhitegevuse tulused 1,3 miljonit eurot. See on 82 tuhat eurot ehk 7% enam kui 2023. aasta eelarve täitmine. Põhitegevuse tulud moodustuvad maksutuludest, saadavatest toetustest tegevuskuludeks, kaupade ja teenuste müügitulust ning muudest tegevustuludest.

- Põhitegevuse tuludest suurima osa ehk 57% moodustab **tulumaks**, mille laekumine on planeeritud käesolevaks aastaks kokku 745 tuhat eurot (kasv võrreldes 2023. aastaga +13%)¹. Tulumaksu laekumist mõjutavad maksumaksjate arv, nende brutosissetulek ja riigi poolt kehtestatud tulumaksu laekumise määr omavalitsustele. Prognoositav tulumaksu laekumise kasv tugineb palgataseme tõusule ning keskvalitsuse poolt kehtestatud kohaliku omavalitsuse rahastussüsteemi muudatustele.
- **Saadavad toetused** moodustavad põhitegevuse tuludest 34%, ulatudes 444 tuhande euroni (-1%). Planeeritavate toetuste mõõdukas vähenemine on seotud projektitoetuste lisamisega eelarvesse jooksvalt pärast vastavaid otsuseid tegevuskulude sihtfinantseerimise kohta. Tegevuskuludeks

¹ sellist tähistust, võrdlemaks 2024. aasta eelarvet 2023. aasta eelarve täitmisega, kasutatakse dokumendis läbivalt

saadavate toetuste hulgas kajastatud toetusfondi maht on 272 tuhat eurot (0%) ning tasandusfondi maht 140 tuhat eurot (+12%).

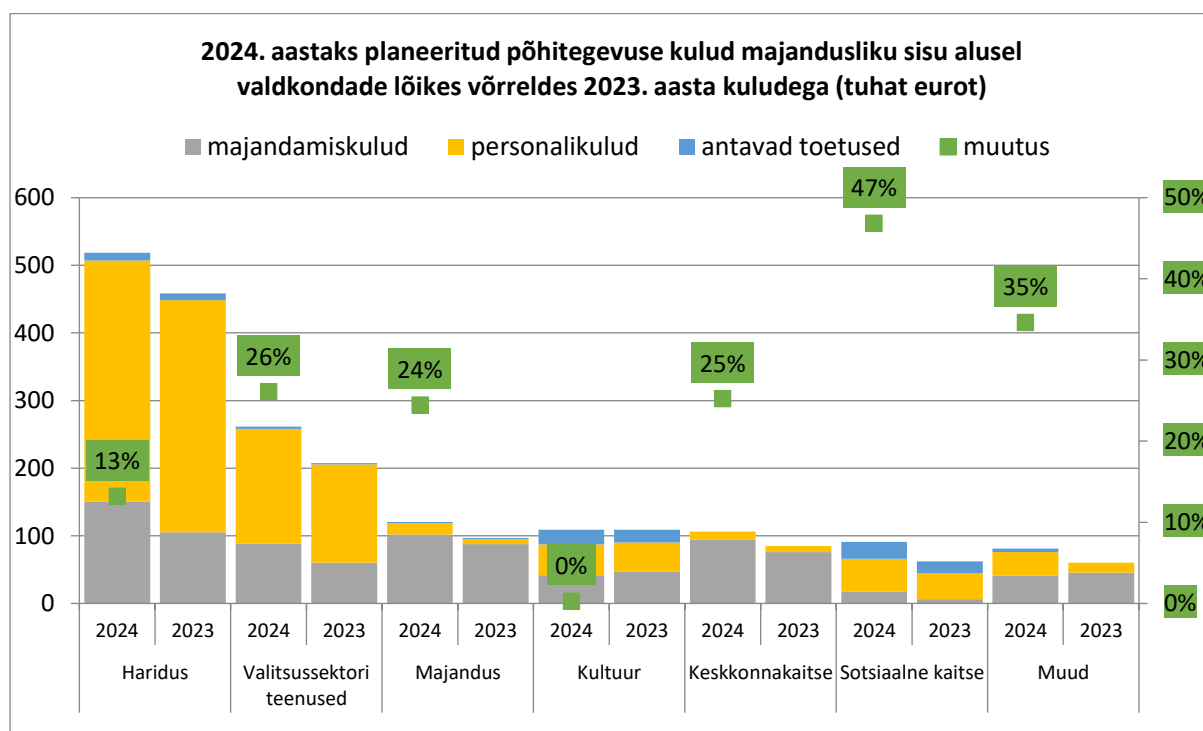
- **Kaupade ja teenuste müügist** planeeritakse koguda eelarvesse 6% põhitegevuse tuludest ehk 82 tuhat eurot (+33%). Enim mõjutab laekumise kasvu planeeritav jäätmekäitluse teenushindade muutmine käesoleval aastal.
- **Muud tulud** (maamaks ja keskkonnatasud) moodustavad eelarve tuludest 3% ehk 39 tuhat eurot (-29%). Vähenemine on seotud maa korralisest ümberhindlusest tulenevate muudatustega Vormsi territooriumi maaüksustele.

PÕHITEGEVUSE KULUD

2024. aasta eelarves on planeeritud põhitegevuse kulud summas 1,3 miljonit eurot. See on 210 tuhat eurot ehk 19% enam kui 2023. aasta eelarve täitmine. Põhitegevuse kulud koosnevad antavatest toetustest ning majandamis- ja personalikuludest.

2024. aastaks planeeritud põhitegevuskuludes on personalikulude osakaal 53%, majandamiskulude osakaal 42% ning antavate toetuste osakaal 5%. Eelarvelisi vahendeid on arvestatud personalikuludeks 684 tuhat eurot (+14%), majandamiskuludeks 535 tuhat eurot (+25%) ja antavateks toetusteks 69 tuhat eurot (+38%).

Põhitegevuse kulud kajastatakse eelarves tegevusalade lõikes ning suurima osakaaluga on hariduse valdkonna kulud moodustades 40% planeeritavatest põhitegevuse kuludest. Valitsussektori teenustele kulub 20%, majandusele 9%, kultuurile 9%, keskkonnakaitsele 8%, sotsiaalse kaitse teenustele 7%, elamu- ja kommunaalmajandusele 5% ning avaliku korra tagamisele 2% planeeritavatest põhitegevuse kuludest.

Planeeritavate põhitegevuse kulude hulgas on **suurim protsentuaalne muutus sotsiaalse kaitse valdkonnas**. Siin suurenevad personalikulud 11 tuhat eurot, majandamiskulud 11 tuhat eurot ning

antavad toetused 7 tuhat eurot. Personalikulude kasvu mõjutab lisaks palgamäärade tõusule ka noorte heaolu spetsialisti ametikoha loomine, mida rahastatakse maakondliku projekti raames. Sotsiaalse kaitse majandamiskulude ja toetuste tõusu mõjutab 2023. aasta suvel jõustunud hooldusreform.

Suurim põhitegevuse kulude mahuline kasv on hariduse valdkonnas, kus põhitegevuse kulud suurenevad kokku 60 tuhat eurot (+13%), millest majandamiskulude kasv on 46 tuhat eurot (+43%) ning personalikulude kasv on 13 tuhat eurot (+4%). Käesoleval aastal tõuseb õpetajate töötasu alammäär 1820 euroni (+4%) ning vahendid kooli õpetajate töö tasustamiseks saadakse riigi toetusfondist. Riigi toetusfond hariduskuludeks kokku on käesoleval aastal 244 tuhat eurot (+6%), samal ajal kogu hariduse valdkonna vajadus põhikuludeks on kasvamas ulatudes 519 tuhande euroni (+13%). See tähendab, et valla osalus hariduskulude katmises on suurenemas, sest lisaks majanduskulude tõusule on vaja leida vahendid kooli ja lasteaia teiste töötajate palgamäärade suurendamiseks. Laste arv meie haridusasutuses on viimasel aastal vähenenud, mistõttu on veidi vähendatud ka lasteaia ametikohtade arvu. Hariduse valdkonna majandamiskulude kasvu mõjutab oluliselt ka huvihariduskulude kasv.

Valitsussektori teenuste põhitegevuse kulud suurenevad kokku 54 tuhat eurot (+26%) ning sellest majanduskulude kasv on 28 tuhat eurot (+47%) ning personalikulude kasv 24 tuhat eurot (+17%). Valitsussektori majanduskulude tõus on tingitud täiendavate planeeringute koostamise vajadusest sh lähtuvalt 2025. aastaks planeeritud ühisköögi rajamisega seotud investeeringust. Personalikulude kasvu mõjutab nii palgamäärade tõus kui ka mõningased struktuurimuudatused.

Põhitegevuse tulude ja kulude vaheks ehk **põhitegevuse tulemiks on** käesoleva aasta eelarves planeeritud **16 tuhat eurot**.

INVESTEERIMISTEGEVUS

2024. aasta eelarves on planeeritud investeerimistegevuse kulusid 1,2 miljonit eurot, mis on 725 tuhat eurot enam kui 2023. aastal. Investeerimistegevuse kulud koosnevad põhivara soetusest, põhivara soetuseks antavast toetusest ja laenuintressi kuludest.

Põhivara soetus moodustab 98% investeeringukuludest ehk **1 153 tuhat eurot**.

2024. aasta planeeritavad **investeeringuobjektid** on:

- Spordihoone ehitus 781 tuhat eurot (sh toetus 586 tuhat eurot);
- Rälby sadama arendus 200 tuhat eurot (sh toetus 200 tuhat eurot);
- Jäätmekäitluse inventari soetus 73 tuhat eurot (sh toetus 62 tuhat eurot);
- Saxby sadama süvendamine 30 tuhat eurot (sh toetus 30 tuhat eurot);
- Lasteaia külmasildade likvideerimine 30 tuhat eurot;
- Kruusateede parendamine 20 tuhat eurot;
- Loomsete jäätmete matmispaiga ehitus 19 tuhat eurot (sh toetus 11 tuhat eurot).

Vahendeid laenuintresside tasumiseks on arvestatud 17 tuhat eurot ning antavaid toetusi põhivara soetuseks seoses hajaasustus programmiga 9 tuhat eurot (sh toetus 5 tuhat eurot).

2024. aasta eelarves on planeeritud investeerimistegevuse tulusid 914 tuhat, mis on 609 tuhat eurot enam kui 2023. aastal. Investeerimistegevus tulud saadakse põhivara müügist ja toetustest põhivara soetuseks.

Põhivara müügitulu on planeeritud 20 tuhat eurot ning saadavaid toetusi põhivara soetuseks 894 tuhat eurot.

FINANTSEERIMISTEGEVUS

Investeeringute ellu viimiseks **plaanitakse võtta 147 tuhat eurot laenu**, mis suurendab valla **netovõlakoormust** (kohustused miinus likviidne vara) **16%le põhitegevuse tuludest** ehk 211 tuhande euroni. See on madalam kui seadusega lubatud netovõlakoormuse ülempiir ning võimaldab piisava põhitegevuse tulemiga jätkata investeerimistegevusi ka järgnevatel aastatel.

Olemasolevate laenu tagasimakseid koos intressikuludega tehakse käesoleval aastal 60 tuhande euro suuruses summas.

Likviidsete varade maht väheneb 145 tuhande euro võrra ning aasta lõpuks prognoositakse rahalisi vahendeid 178 euro ulatuses ehk 14% põhitegevuse tuludest.

Eelarve kujunemisest, arvnäitajatest ja kulude jaotusest valdkondade lõikes saab detailsemalt lugeda [Vormsi valla 2024. aasta eelarve materjalidest](#).

Koostanud Agle Romulus
Vormsi Vallavalitsuse finantsjuht-raamatupidaja